

# A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X évfolyam.

FIUME, szombat 1913. április 26.

93. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).  
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, I em.  
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:  
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:  
Évesre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.  
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.  
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.  
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

## Kié legyen a Szandzsák?

Monarchiánk déli határai alatt új államalakulások folynak. A Balkán-népek a törököktől visszahódított területeiket most fel fogják egymás közt osztani, birtokba venni, ami 500 évvel ezelőtt az övék volt. Mi is igényelhetjük azt, ami nemcsak a török invázió előtt volt a miénk, de — négy évvel ezelőtt is. Igényelhetjük nevezetesen a novibazári szandzsákot.

Erről a területről az európai areopág 1878. július 12-én a berlini szerződés 25. cikkében így intézkedett:

„Miután az osztrák-magyar kormány a novibazári szandzsák kormányzásával nem akarja magát terhelni, az oszmán kormány ott ezentúl is működni fog. Mindazáltal Ausztria és Magyarország főtartja magának a jogot a régi Bosznia vilajet eme részének egész területén helyőrségeket tartani, hadi és kereskedelmi utakkal birni, hogy ezáltal az új politikai állapot s a lakosság szabadsága biztosítva legyen.“

Igy történt. A Szandzsákot monarchiánk 1879 április 21-ike óta megszállva tartotta egy emberöltőn át. Ezen idő alatt a rend fentartása, a békés fejlődés, a tranzverzális vasut engedélyeztetése és nyomjelzése mind a monarchia érdeme.

### „A Tengerpart“ tárcája

#### A szerelem emléke.

— Ön nagyon vigan élt — mondta az orvos nekem, miután alaposan megvizsgált.

— Tehát valóban beteg vagyok?

— Az a baja, mint az agglegényeknek, akik sokat éjszakáztak. Az élet nyarán még meggy ez, de ha az ősz jön, megkezdődik a bajlás, nyilamlás, étvágytlanság s mindazok a bajok, melyek miatt panaszkodik.

— De talán visszatéríthetjük az idegeket és a balmaságukat a kötelesség útjára, ha szoralmassan theát iszik és különösen, ha megkelelő vizkurát végez... Van otthon fürdőház?

— Dehogy van, orvos ur. Honnan lenne egy agglegénynek fürdőháza. Csak egy régi borosüvegem van.

— Akkor szerezzen be rögtön egy fürdőházat.

— Miután minden utasítást megadott, megkelelően levertem hagytam el az orvos lakását. Ugy érzem, mintha hirtelen megváltoztam volna, mintha más lettem volna, mint egy óra előtt. Begomboltam a kabátomat, mert hidegen fujt a szél. Az első kikapcsolást előtt megállottam s félve néztem meg magamat benne. Csakugyan, nagyon nyomon látszottam: hogy ezt eddig nem vettem észre! Ennek azonban könnyelműségem volt az oka. Arcom színe rossz volt, a szemem körül, a szemem körül és a szám mel-

Bosznia-Hercegovina végleges annexiójakor, 1908. október 5-én a magyar király Novibazárt visszaadta Törökországnak, lemondva az ott érvényesíthető katonai és kereskedelmi jogokról is. Öfeisége ezzel Törökországnak és az összes többi érdeklődőknek világosan bebizonyította, hogy nincs szándékában hatalmi körét az Égei tengerig kiterjeszteni. De a monarchia a Szandzsákról nem Szerbia, hanem a törökök javára mondott le.

Mikor múlt év őszén a Balkán szövetséges királyai a porta ellen megkezdtek a háborút, Szerbia is, Montegró is sietett kijelenteni, hogy a novibazári szandzsákot csak átvonulás céljaira használják, menten minden hódítás vágyától. Miért tette ezt a két szomszéd királyság? Azért, mert tudták, hogy a monarchia tartózkodást a Szandzsákra. Azért, mert megnyugtató nyilatkozataikkal bennünket békés engedelemre karkartak birni, hogy a török ellen intézendő hadműveleteikben mi őket ne akadályozzuk. A volt boszniai vilajetnek ez a része azonban, melyből a török most kiszorult, minket illeti meg.

A keresztény népek, ime, sorra veszik birtokba az izlam által elfoglalt területeket. Marokkó, Algír és Tunisz a franciáké; az egy millió négyzetkilométernyi Tripolisz és Kirenaika az olaszoké; a dús gazdag India és Egyiptom az angoloké; Perzsia területén az angolok az oroszokkal osztozkodnak, a kik már tömérdek mohamedár népet kebelezték be birodalmukba száz év óta és most

lett ráncokat láttam. Vonásaim fáradtak és öregek voltak. És a hajam! Ha figyelmesen megnéztem, láttam, hogy fehéren csillogott az első hó! Megöregedtem. Tovább siettem, hogy a legközelebbi kirakat előtt ismét megálljak külsőmet vizsgálni. Az előbbi kirakat talán megcsalt. A kép azonban megegyezett. Gyorsan tovább mentem. Minden üvegtáblából ráncos arc és fáradt tekintet nézett rám s felém csillogott hajam ezüstje.

— Tehát gyorsan fürdőkádat vásárolni! — mondtam magamban. — Meg kell menteni, ami még megmenthető.

Megkérdeztem a gazdasszonyomat, hol vehetek egy ilyen holmit. Az öreg nő azonnal szolgált tanácsal.

— Fürdőkádat legjobb, ha Hőmignél veszi, akit ismer is.

— Hőnig... nem tudok reá emlékezni.

— De igen. Az a fiatalember, akivel az előtt, ugy néhány éve, mindig együtt kóborolt.

Az ember végül elfelejti azoknak a neveit, akikkel kóborol, ha ezt a nemes mesterséget husz év óta folytatja. Ezért ezt mondtam az asszonyoknak:

— Bizonyosan ismerem. Adja csak ide a címét.

Ezzel azután elmentem, hogy a fürdőkádat megszerezze. Kis üzlet volt, melyhez eljutottam. Egyetlen kirakatában fürdőkádakból, vedrekből, csillárokból, pléhdényekből egész gyűjtemény volt. Beléptem. Megszólt a csengettyű. Erre kinyitott egy ajtó s megjelent egy jóltáplált hölgy

a franciákkal és angolokkal az öröme és az arab területekért alkudoznak. A német császárság Palesztinára vetett szemet, hogy szabad útja legyen Mezopotámiába. Ausztria-Magyarország az egyetlen nagyhatalom, mely nem zsákmányolt. Pedig évszázadokon át mi voltunk Európa védőbástyája a kalifák ellen, legtöbbet mi szenvedtünk a törököktől.

Jogcímünket elismerte egész Európa és nekünk adta az 52 ezer négyzetkilométernyi Bosznia-Hercegovinát. Enek egy részéről, a novibazári szandzsákról egyelőre magunk mondtunk le, a török javára. De most, hogy a török kiszorult Európából, ezt a 9955 négyzetkilométernyi Szandzsákot történelmi alapon teljes joggal követeljük.

Szerbia is csak azért tartotta a maga részére föltétlenül szükségesnek a Szandzsákot, mert csak ezen át érintkezhetett a szövetséges Montenegróval. Most ez az érv elesett. Szerbia megszerzésével a két szomszéd királyság ugyanis határos lesz egymással hosszu vonalon keresztül.

A sokat emlegetett szandzsák-vasutnak előmunkálatait és terveit is osztrák és magyar mérnökök készítették; most mihelyt rákerül a sor, ugyanazok végezzék az építést is. A régi területének kétszeresére megnövekedett Szerbia és ezzel kész vasuti kapcsolatot nyer északnyugatnak, a Nyugat felé és országán keresztül a második nemzetközi fővasutat is megkaphatja, ha Mitrovicától a Szandzsák határáig a 26 km.-nyi rövidke csatlakozó pályát megépíti. Sőt kilá-

háziruhában.

— Jó napot, fürdőkádat szeretnék...

Elakadtam. Honnan ismerem ezt az orcot? Eleteben valahol már nevetni láttam ezeket a vonásokat. Ezt az arcot és ezeket a barna szemeket. Mindez az emlékezetemben volt, de más, szebb formában. Hirtelen keresztülillant bennem egy név. Meglehetősen habozva mondtam:

— Berta?

— Te vagy az? — szól a női lény a pongyolában.

Bólintottam.

— Mindjárt megismertél! Nem változtam meg nagyon?

— Szóra sem érdemes — feleltem udvariasan s megnéztem a két ráncot, mely egykor gödröske volt, a zsirpárnákat, melyek helyében valaha selyemes, lágy orcáit láttam és festett sárgás haját, melynek szőke-sége egy évtized előtt megzavarta szívemet. Némán álltunk néhány pillanatig, melyben gondolataink a multban időztek, a légyotokon, ibolya-bokrétákon, kirándulásokon és azokon a gyöngéd szavakon és szerelmes ígéreteken, melyeket sohasem tartottunk meg. Végre megszólaltam: Hát férjhez mentél?

— Igen, a mérnökhöz — sóhajtott Berta asszony, úgy ahogy csak egy boldogtalan asszony tud suttogni, akinek dupla tokája van.

— Ugy... ugy, hozzá — ismételt.

— A mérnökhöz. Tehát az én barátom volt akkor, kivel együtt kóboroltam s akire

tása van arra is, hogy még ezt a kis esatlatkozási vonalat sem kell Szerbiának a saját pénzén létesítenie, ha a Keleti Vasutak megvásárlása az alkudozásban álló osztrák társaságnak sikerülni fog.

Epen ez a fővasut az, ami külkereskedelmünk szempontjából a Szandzsák birtokát szükségessé teszi. Ebben a vasutban ugyanis a mi bosnyák fővonalunk nemcsak országos, hanem nemzetközi fővasutá válik, amely egyrészt Ausztriának is, Magyarországnak is növelni fogja az átmeneti forgalmát, másrészt a magyar árucikkeknek sokkal rövidebb, gyorsabb és így jövedelmezőbb utat nyit az Égei tengerhez. Ilyen fővasut tarifájára minél hosszabb pályán döntő befolyást gyakorolni, külkereskedelmi forgalmunknak elsőrangú érdeke.

A magyar király a koronázási esküben fogadta meg, hogy mindazt a területet, ami valamikor a magyar koronához tartozott, alkalomadtán birodalmunkhoz vissza fogja esatolni. Itt a kedvező alkalom, amelynél jobb egyhamar nem lesz.

Ha soha semmit nem tettünk volna ez országrész javára, ha hozzá soha semmi közünk nem lett volna előzőleg, megvan rá a jogunk más címen is. Mivel a szerbeket a novibazári szandzsák földjén való áthaladásban ne mgátoljuk meg, fegyveres erővel föl nem léptünk ellenük, azért azt a sikeres előnyomulást, amit Szerbia elért, monarchiánk szigorú semlegességének köszönheti. Ennél az egy oknál fogva éppen olyan joggal követeljük a Szandzsák egész területét a magunk számára, mint amilyen joggal a szintén semleges Románia kívánja és meg is kapja a területi nagyobbadást Bulgáriától, még pedig ennek régi tulajdon területéből.

Most még nincs szó Novibazár leendő hovátartozásáról, de reméljük, hogy monarchiánk illetékes helyeken megtette a kellő lépéseket és továbbra is meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a Balkán-félsziget végleges rendezésekor a kérdéses területeket a magunk számára biztosítsuk és néhai Andrássy Gyula gróf koncepcióját megvalósítsuk.

Ugyanazzal a fegyveres készenléttel, a mivel biztosítjuk az Adria keleti partján nem tudok visszaemlékezni.

— Nem kellett volna megtennem — tette hozzá a gömbölyű asszony — mert nem is volt mérnök, csak szerelő.

— Igen, az élet csalódásokkal van teli — tartottam szükségesnek megjegyezni.

— Ha csak egyetlen komoly szót mondtál volna akkor — csak egy szót s boldogok lettünk volna.

Tekintettel a kékvirágos pongyolára és a dupla tokára, örültem ebben a pillanatban hogy akkor nem mondtam egyetlen komoly szót sem, különben az elvirágozott bájaknak ez az összesége most az enyém lenne.

— Mit csinál a férjed? — kérdeztem.

— A koresmába jár — felelte.

— Már akkor is szívesen megtette.

— Igen akkor — sóhajtott az én szendém. Gyönyörű idő volt. Majd minden nap elkísértél az üzletből s virágokat hoztál. S mily gyakran vittél színházba — folytatta az asszony, mialatt kövér, dupla tokája melan-kólikusan mozgott.

— Ennek vége — mondtam tragikus alaphanggal.

— Emlékszel-e, hányszor mentünk földieprek szedni?

Valamit morogtam az élet kegyetlenségéről, mialatt lehetőleg kétségbeesetten egy mellettem álló vízszécsába néztem.

— Oh, csak ne hagytalak volna el — sóhajtotta Berta.

— Késő — feleltem egy rossz színész páthoszával s úgy tettem, mintha könyvet morzsoltam volna szét a szememben. Ezután elkezdtem mesélni, hogy milyen rossz álla-

tengeri uralmunkat, keresztülvihetjük a Szandzsák végleges annexióját is. Monarchiánk fegyveres készenléte már eddig is félmilliárdnál többbe került. Ennyi kockázat fejében mi ne csak lemondani tudjuk, ne csak másnak érdekében emeljük fel szavunkat, saját érdekeinket ne csak közvetve iparkodjunk védelmezni, hanem amihez barmi címen jogunk van, azt követeljük is, hogy ne meghunyászkodó, hanem igazaiért nataran sikra szálló nagyhatalomnak ismerjenek meg a külföldön! Keleti politikánkért való óriási költségeinkért nagyon esékély ellenérték lesz az, ha a Szandzsák visszaszerzésével zárjuk le keleti akciónkat.

## Magyar átok.

—o—

Körülbelül igaza volt annak a mi osztrák jóakaró barátunknak, aki valamelyik vicelap részére kitalálta a „magyar glóbusz“ mulatságos fogalmát. Hiszen mi magyarok csakugyan olyanformán élünk, úgy viselkedünk, sőt még úgy is gondolkozunk, mintha a mi saját külön földtekénken laktunk, teljesen elhatárolva a többi nemzettől és mintha semmi, de semmi közünk se lenne ahhoz, ami határainkon kívül hullámlásba hozza a népek kavargó óceánját.

Most például ez a „magyar glóbusz“ kizárólag azzal van elfoglalva, hogy mulat a politikusok rághalmán és egyéb válogatás nélkül való taktikáin és praktikáin. Helyi nagyságokat vagy ünnepel, vagy „megbélyegez“, ami a „magyar glóbusz“ élő lényei-nek kedvence foglalkozása. Egyes pártok, vagy csoportok, sőt egyes családok hatalmi esélyeit mérlegeli, eszerint vagy hizeleg, vagy bojkottál. Szóval, aprólékos, kiesínyes és mellékes vicináliákoat világrengető kérdésekké fujva fel, teljesen a belpolitika érdekharcába temetkezik.

Pedig köröskörül, a „magyar glóbusz“ határszélein és még azokat tul is messzemesse, mindenütt forrong az élet, mindenütt vajudik a föld. A Balkán-félszigeten megkezdődött egy nagy átalakulás. Az atomok elmozdultak helyeikről és egészen új

potban vagyok, hogy az orvos naponkint hideg fürdőket és lemosásokat rendelt, s hogy éppen kádvásárlás céljából jöttem ide.

— Bizonyára nagyon vigan éltél — mondta Berta.

— Fájdalom — feleltem s egy megfelelő fürdőkád után néztem. Az ott, éppen nekem való lesz — jegyeztem meg.

— Nem, az a kék ott jobb — szólt az asszony. — Megkapod a fürdőkádat saját árban. Ez legyen szerelmünk emléke.

— Hogyan? — kérdeztem meglepetve.

— Ahányszor a fürdőbe lépsz, reám fogsz gondolni. Van-e szebb emlék annál, mely mindig bizonyos személyre emlékeztet?

— Nagyszerű — feleltem. — Most naponkint kétszer fogok reád gondolni, mert ennyi hideg fürdőt rendelt nekem az orvos.

— Naponta kétszer... milyen pompás sóhajtott az asszony a pongyolájában melan-kólikus fájdalommal.

Még egyszer megszorítottam a kezét, néhány barátságos szót mondtam neki s elbúcsúztam a vételár lefizetése után váratlanul feltalált ifjúkori szerelmemtől.

S most szerelmünk emléke aggelegénykonyhában áll, melynek tüzhelyében nem ég tűz. Néhány öreg nyári ruha s egy sereg kiérdemült borosüveg a társasága. Csodálkozva néznek az életnek ezek a kiselejtett jelei új társukra s kíváncsian figyelik hideg fürdőimet, melyeknek szorgalmasan hódolok, hogy az élet tarkaságában még néhány évecskét végigtáncoljak...

Alois Ulrich.

sárnyokba csoportosultak. Az egész nagy földterület kifordult eddigi sulypontjától. De kifordult belőle, anélkül, hogy új sulypontot talált volna magának. Az átalakulás megkezdődött, de még nem fejeződött be. Ingadozásban van tőlünk délre minden. A szövetségesek leszámoltak közös ellenfelükkel, de még nem számoltak le egymással. És minthogy mindegyik szövetséges állam háta mögött ott áll a maga közvetlen vagy közvetett, a maga igazi agy képzelte érdekeivel egy-egy nagy darab Európa: tehát nincs megmondhatója annak, hogy ez az elmaradhatatlan leszámolás micsoda meglepetéseket, micsoda veszedelmeket, sőt talán miféle katasztrófát fog felidézni.

Az egész világsajtó tele van békehírekkel. De azért komor viharfelhők függnek a fejek fölött és sűrű köd borítja a láthatárt. Fegyverben állnak, sőt végső erőfeszítésekkel talán még jobban fegyverkeznek az eddigi hadviselő felek. Németország flottát épít é siétszámot emel. Franciaországnak nincs több ujonca, tehát a szolgálati hosszabbítja meg, hogy több katonát tudjon fegyverben tartani. Olaszország már befejezte a tripoliszi háborút, de nem küldte haza összes tartalékosait. Oroszország állig föl van fegyverkezve. A saját tartalékosainknak is csak egy töredéke került haza. Románia, mely nem viselt még háborút, ugyancsak mozgósított. Ha ezen a „magyar glóbuszon“ most hirtelen abba hagyná valaki a malom alatti pártvitát és körülnézne az európai világban, nem hinne a szemének. Nem olyan látvány ez, mintha most ért volna véget, sokkal inkább olyan, mintha most akarna kezdődni a világháború.

Biztunk a békében akkor is, amikor ágyudőrej és puskaropogás közben tizezrek vére folyt. Hogyne biznánk benne most is, amikor békejegyzőkönyvek íródnak alá és a fegyvereket csak arra használják, hogy tisztogassák őket. Hanem azért a „magyar glóbusz“-on állva is érezzük, hogy mozog lábunk alatt a föld. A Balkán-félsziget az új sulypontját keresi és eközben bizonybizonny megeshetik, hogy a nagy ingásban egész Európa kilendül a tengelyéből. Nekünk pedig itt, ezen a „magyar glóbusz“-on jobb dolguunk is lehetne, mint egymással marakodni, egymás házára csóvát vetni. Sohse gyujtogassuk az egymásé: jam proximus ardet Ucalegon!...

## Ujdonságok.

—o—

### POSTERESTANTE-LEVELEK ALKONYA.

Ime: most még a posterestante-levelezésre vár a dicsetelen elmulás. Már valahol megjelent egy rendelet, melynek értelmében serdülő fiuknak és leányoknak többé nem szabad kiadni posterestanteleveleket, most meg egy nemzetközi mozgalom indult meg a posterestante-forgalom megszüntetésére.

Hát ez a rendelet lehet rossz. Valószínű ugyan, hogy a csalók, csirkefogók és leánykereskedők posterestante-levelekkel dolgoznak, ez azonban még mindig lehet többé tesz bizonyos ellenőrzést, de holmi kétes egyének alaposan kijátszhatják a postát, amennyiben eukrászdákba és előzékeny szobabérlőkhöz címeztetik a leveleket. Csak nemrég állapították meg egy válopör alapján, hogy a virágkereskedés egész sereg hölgy számára közvetít botrányos szerelmi levelezést.

Annai kétségtelenül bizonyos, hogy a posterestante-levelezés megszüntetése keserves fájdalmakat fog okozni a romantikus diák- és szentimentális bakfissziveknek.

— **Előkelő vendégek.** Lusszin-Grande-ből jelentik: Alice toskánai nagyhercegnő leányaival, Margit, Germánia és Agnes hercegnőkkel Károly István király herceg családjának látogatására ide érkezett.

— **Megint szláv tüntetés.** Draga községbe is eljutott Szkutari bevételének a híre. A jó horvátok szörnyen megörültek a szláv testvérek győzelmének, azt hitték, hogy ezzel már kilendült forgásából a világ kereké. És tüntettek. Kivilágították a községet, minden ablakba égő gyertyát tettek, a padlásablakokba zászlót dugtak. A piacon mozsarakat durrogattak, majd este 8 órakor mintegy 500 ember menetbe tömörülve, bejárta a szomszéd községeket. Utközben tele tüdővel fújták, hogy „Ljepa nasa domovina” és az „Onamo, Onamo” kezdve horvát és montenegrói hymuszokat. Szt. Kozma községben a templom előtt megállapodott a tömeg, egy ember felállt a rögtönzött szószékre és arról szónokolt, hogy most jön, ami még nem volt, mert ime, a szlávok megmutatták a foguk fehérét, pardon: hegyvereik dicsőségét, stb. stb. Eltették a montenegrói Szkutarit, a szláv hősokeket, a balkán szövetséget és hasonló jókat. Aztán újra énekeltek, elfújták a szláv hymuszokat (jó, hogy tudják őket) és holtra fáradtan térve haza, lefeküdtek és azt álmodták, hogy az összes szlávok egyesültek az atyuka kancsukája alatt.

— **Nem kapunk még III. osztályt a gyorsvonathoz.** Somogy vármegye fölirt a kereskedelmi miniszterhez III. osztályu kocsit kérve a gyorsvonatokhoz. Ezen fölírta a miniszter most a következő választ küldötte:

A nagyváradi-kaposvár-fiumei vonalon a gyorsvonatok közlekedtetése és ezen a vonalon a gyorsvonatoknak III. osztályu kocsikkal való járatása érdekében hozzám intézett fölterjesztésre a következőket közlöm a közönséggel: A folyó évi május hó elsején életbelépő nyári menetrendben már intézkedtem aziránt, hogy Nagyváradi és Újdombovár között, csatlakozásban a budapest-kaposvár-fiumei egyik gyorsvonatpárhoz gyorsvonati összeköttetés létesüljön. Azon kérelmet, hogy a III-ad osztályu kocsik eddiginél több gyorsvonattal járattassanak, ez alkalommal annyiban szintén teljesíthetem, amennyiben a budapest-lavonei vonalon a közvetlen lebergi csatlakozás létesítése végett bevezetett új gyorsvonatnak III. osztálylyal leendő közlekedtetését, a Budapest-Drezda közötti viszonylatban pedig egy I., II. és III. osztályu közvetlen kocsinak járatását rendeltem el. Ezen útmár keleti, déli és északnyugati viszonylatokban életbeléptetett reformok további életrejeztése előtt tisztába óhajtok lenni arról, hogy a gyorsvonatokon már bevezetett III. osztályok minő befolyással vannak a forgalom emelkedésére és a pénzügyi eredményekre. Ha tehát ezeken a vonalakon bevezetnek a gyorsvonatok harmadik osztályu kocsijait, úgy a miniszter a nagyváradi-kaposvár-fiumei vonalon is megvalósítja azt.

— **Az „Atlantica” a magyar ifjakért.** Az Atlantica tengerhajózási r.-t. attól a céljával vezelve, hogy gőzöseinek tisztai szolgálatát kizárólag magyar honosokból állítsa és hogy módor adjon erre hivatást érő magyar ifjaknak, hogy minél nagyobb

számban képezhessék ki magukat a tengerészeti élet pályán, évenként négy magyar ifjunak, akik a középiskola IV. osztályán elvégzése után a fiumei m. kir. Állami Kereskedelmi Tengerészeti Akadémiára kívánnak felvételt, tanulmányaik elvégzésig teljes ellátásuk költségeit magára vállalja.

Ebben az évben a pályázatot most hirdeti ki a társaság négy ingyenes helyre oly ifjak számára, akik, a m. kir. Állami Tengerészeti Akadémián hivatásos tengerésztisztekké óhajtnak magukat kiképezni. Pályázhatnak oly 14—16 éves magyar ajku magyar honosok, akik a középiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték vagy annak ezidőszertint tanulói. Nyelvismeretekkel bírók előnyben részesülnek. Pályázati határidő 1913. május 20. Közlebbi felvilágosítást ad a társaság titkári hivatala, Budapest, V., Falk Miksa-utca 20.

— **A vasutas szövetség közgyűlése.** A vasutas szövetség fiemei kerülete vasárnap délután három órakor tartja évi közgyűlést a Deák szálló nagytermében.

— **Szabadságolják a tengerészpóttartalékosokat.** A Militaerische Rundschau jelentése szerint a király elrendelte a haditengerészethez aktív szolgálatra behívott póttartalékosok szabadságolását. Az 1912. sorozási év ujoncainak részletes kiképzése nagyrészt befejeződött és az ujoncok most készen állanak a szolgálatra. E szerint első sorban a rövid kiképzési idejük miatt részletes gyakorlatozásra kerülő ama póttartalékosokat bocsátják el, akik mint családfenntartók a véderőtörvény értelmében előnyben részesülnek.

— **Vér egy népmulatságon.** Kukuljani János földműves milas-i koresmájában tegnap éjjel népmulatságot rendeztek, amelyen a zenét egy harmonikás szolgáltatta. Mint ilyenkor szokás, a legények külön is fizettek a zenészeknek, hogy olyat játsszon, amit ők akarnak. Ebből véres verekedés keletkezett. Simaz György parasztleány 10 fillért fizetett a harmonikásnak egy polkáért, de odaugrott Bernetic Mihály, aki keringőt akart és 40 fillért ajánlott fel a zenészeknek. Már most kinek a kivánságát teljesítse. A zenész gondolkodóba esett ezen, de Bernetic Mihály kivánságának rögtön való teljesítését kérte, aminek gyors meg nem történte egy hatalmas ökölesapást vont maga után. A harmonikás lerepült a székről és elterült a padlón. Azután Simaz és Bernetic mentek egymásnak s amugy keményen megtapogatták egymást a szék lábakkal. A lámpa csakhamar lerepült a verekedésbe a többi parasztleányek belevegnyultak, a lenyok sikoltozva menekültek s néhány perccel át lehetett hallani kiabálást, esőrpölést stb. A segítségül hívott esendőrök állították helyre a polka és a keringő miatt ennyire megbomlott rendet. A verekedőket, akik mind megebesültek, bekisértek a susáki esendőrségre és megindították ellenük az eljárást.

— **Május elseje és a munkások.** Az ifjusocialisták, mint minden évben az idén is, akarnak május elsejei népnünpélyt rendezni. E célból már kérelemmel fordultak a képviselőtestülethez, hogy a Giardino Pabb licot engedje át május 1-ére. A képviselőtestület egy régebbi határozata folytán a népkertben nem lehet ilyenmü ünnepélyeket rendezni, mert mint hasonló alkamakkor tapasztalták — a növényekben kár esik. A népnünpélyek céljaira a város a Ciotta-kertet szokta átengedni, most azonban, hogy a Ciotta-kertben munkálataik folynak, ott semmit sem lehet csinálni. Az ifju socialisták ennek folytán a népkert kivételes á-

engedését kérik a népnünpély rendezésére s felelősséget vállalnak azért, hogy a növények épségben maradnak. A kérelem felett ma este fog dönteni a képviselőtestület.

— **Játékkaszinó Lovranában.** Abbazia mintájára most már a szomszédos Lovranát is egy játékkaszinó odatelepitésével akarják föllendíteni. A kezdeményezés Fiuméből indult ki és a konzorcium élén, mely a kaszinót meg akarja alapítani, Ossoinack András alpolgármester, illetve annak megbízottja, Nikolich, az Orient hajóstársaság igazgatója áll. A konzorcium a lovranai fürdőbizottságnak a fürdő fellendítésére az évi tiszta haszon 55% -át igéri, 5 százalékot juttat Lovrana szegényeinek és csak negyven százalék kerülne felosztásra a konzorcium tagjai között. Ezenkívül kötelezik magukat a lovranai Adria-kávéház egy emeletre való felépítésére és a kaszinónak ottan való berendezésére 100.000 koronát költenek fond perdu-re. A játékkaszinó igazgatósága úgy a konzorcium, mint a fürdőbizottság 3—3 tagot delegálna. A lovranai fürdőbizottság egyik nemrég tartott ülésén foglalkozott az előterjesztéssel s azt minden részletében elfogadta, úgy hogy a játékkaszinó megépítésének most már misem állja útját. A magunk részéről nem sok jóvót jósolunk az új vállalkozásnak, mert hiszen az abbaziai játékkaszinó éppen elegendő arra, hogy a csábitó játéknak ellenállni nem tudók szenvedélyét kielégíthesse.

— **A pasaci legények.** Fucsák György orehovicai koresmájában tegnap éjjel Cergonja János, Fucsák Fábian, Supak Rókus és Cergonja Lőrinc pasaci legények egy szatnál kártyáztak. A nyugtalan véru pasaciak, akik duhajkodásaik révén már mindenütt ismeretesek, ez alkalommal is megmutatták, hogy mit tudnak. A borgözös legények összeveszték a kártyajáték felett s néhány pillanat mulva már felforgatták a koresmát. Azután az utcára tódultak s ott kövekkel dobálták egymást. A vesztes csapat visszamenekült a koresmába, mire a verekedés ott folytatódott. Pusztán véletlenségből két őrzőjartatot teljesítő esendőr jött arra, akik megfékeztek a duhaj parasztleányeket. Néhányan megebesültek, ugyszintén a koresmáros is, akit a fején súlyosan megsejtett egy kő. A verekedők ellen megindították az eljárást.

— **Elfogott betörők.** Roben János szénkereskedőnek a susáki Boulevardon levő üzletébe, valamint az ezen üzlettel szomszédos Reisinger-féle fűszerüzletbe a múlt héten betörték és kisebb összegü készpénzt vittek el a betörők. A esendőrség egy heti nyomozás után tegnap kézrekerítette a tetteseket, akik Okovich János zágrábi és Scippek József eszéki legények.

— **Konfliktus egy kölesön körül.** B. Amedeo kereskedő, a Majetic M. cég utódja a múlt évben 5048 koronás kölesönt adott Valle József susáki építésznek. Az építész a megállapodás értelmében 3000 koronát néhány hónap mulva kifizetett, a fennmaradó 2048 koronára B. Amedeo biztosítékot vett magának. Hogy azonban minél biztosabban visszakaphassa a pénzt, ráadásul kilene kocsit lát szállítottatott el Valle udvarából, az építész tudta és beleegyezése nélkül, Valle feljelentést tett B. ellen.

— **A kikötőből.** Apr. 26. Érkezett: Zvir magyar gőzös Moulmeimből, 61,090 zsák rizsszel; Harold angol gőzös üresen.

Indult: Szent István magyar gőzös Santosba, 600 hordó liszttel, 270 tonna fával, 170 tonna cukorral, 50 láda árpával és 30 láda (palack) ásványvízzel; Aghios Spiridione görög gőzös Krétába, 450 tonna fával; Barletta olasz gőzös Bariba, 60 tonna fával és 30 tonna cukorral.

tása van arra is, hogy még ezt a kis csatlakozási vonalat sem kell Szerbiának a saját pénzén létesítenie, ha a Keleti Vasutak megvásárlása az alkudozásban álló osztrák társaságnak sikerülni fog.

Epen ez a fővasut az, ami külkereskedelmünk szempontjából a Szandzsák birtokát szükségessé teszi. Ebben a vasutban ugyanis a mi bosnyák fővonalunk nemcsak országos, hanem nemzetközi fővasuttá válik, amely egyrészt Ausztriának is, Magyarországnak is növelni fogja az átmeneti forgalmát, másrészt a magyar árucikkeknek sokkal rövidebb, gyorsabb és így jövedelmezőbb utat nyit az Égei tengerhez. Ilyen fővasut tarifájára minél hosszabb pályán döntő befolyást gyakorolni, külkereskedelmi forgalmunknak elsőrangú érdeke.

A magyar király a koronázási esküben fogadta meg, hogy mindazt a területet, ami valamikor a magyar koronához tartozott, alkalomadtán birodalmunkhoz vissza fogja eszótlni. Itt a kedvező alkalom, amelynél jobb egyhamar nem lesz.

Ha soha semmit nem tettünk volna ez országgrész javára, ha hozzá soha semmi közünk nem lett volna előzőleg, megvan rá a jogunk más címen is. Mivel a szerbeket a novibazári szandzsák földjén való áthaladásban ne mgátoljuk meg, fegyveres erővel föl nem léptünk ellenük, azért azt a sikeres előnyomulást, amit Szerbia elért, monarchiánk szigorú semlegességének köszönheti. Ennél az egy oknál fogva éppen olyan joggal követeljük a Szandzsák egész területét a magunk számára, mint amilyen joggal a szintén semleges Románia kívánja és meg is kapja a területi nagyobbadást Bulgáriától, még pedig ennek régi tulajdon területéből.

Most még nincs szó Novibazár leendő hovátartozásáról, de reméljük, hogy monarchiánk illetékes helyeken megtette a kellő lépéseket és továbbra is meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a Balkán-félsziget végleges rendezésekor a kérdéses területeket a magunk számára biztosítsuk és néhai Andrássy Gyula gróf koncepcióját megvalósítsuk.

Ugyanazzal a fegyveres készenléttel, a mivel biztosítjuk az Adria keleti partján

nem tudok visszaemlékezni.

— Nem kellett volna megtennem — tette hozzá a gömbölyű asszony — mert nem is volt mérnök, csak szerelő.

— Igen, az élet csalódásokkal van teli — tartottam szükségesnek megjegyezni.

— Ha csak egyetlen komoly szót mondtál volna akkor — csak egy szót s boldogok lettünk volna.

Tekintettel a kékvirágos pongyolára és a dupla tokára, örültem ebben a pillanatban hogy akkor nem mondtam egyetlen komoly szót sem, különben az elvirágozott bájaknak ez az összesege most az enyém lenne.

— Mit csinál a férjed? — kérdeztem.

— A korezmába jár — felelte.

— Már akkor is szívesen megtette.

— Igen akkor — sóhajtott az én szendém. Gyönyörű idő volt. Majd minden nap elkísértél az üzletből s virágokat hoztál. S mily gyakran vittél színházba — folytatta az asszony, mialatt kövér, dupla tokája melan-kólikusan mozgott.

— Ennek vége — mondtam tragikus alaphanggal.

— Emlékszel-e, hányszor mentünk földiepret szedni?

Valamit morogtam az élet kegyetlenségéről, mialatt lehetőleg kétségbeesetten egy mellettem álló vízszécszába néztem.

— Oh, csak ne hagytalak volna el — sóhajtotta Berta.

— Késő — feleltem egy rossz színész páthoszával s úgy tettem, mintha könyvet morzsoltam volna szét a szememben. Ezután elkezdtem mesélni, hogy milyen rossz álla-

tengeri uralmunkat, keresztülvihetjük a Szandzsák végleges annexióját is. Monarchiánk fegyveres készenléte már eddig is félmilliárdnál többre került. Ennyi kockázat fejében mi ne csak lemondani tudjuk, ne csak másnak érdekében emeljük fel szavunkat, saját érdekeinket nemcsak közvetve iparkodjunk védelmezni, hanem amihez bármilyen címen jogunk van, azt követeljük is, hogy ne meghunyászkodó, hanem igazaiért nataran sikra szálló nagyhatalomnak ismerjenek meg a külföldön! Keleti politikánkért való óriási költségeinkért nagyon csekély ellenérték lesz az, ha a Szandzsák visszaszerzésével zárjuk le keleti akcióinkat.

## Magyar átok.

—o—

Körülbelül igaza volt annak a mi osztrák jóakaró barátunknak, aki valamelyik vicelap részére kitalálta a „magyar glóbusz“ mulatságos fogalmát. Hiszen mi magyarok csakugyan olyanformán élünk, úgy viselkedünk, sőt még úgy is gondolkozunk, mintha a mi saját külön földtekénken laknánk, teljesen elhatárolva a többi nemzettől és mintha semmi, de semmi közünk se lenne ahhoz, ami határainkon kívül hullámmzásba hozza a népek kavargó óceánját.

Most például ez a „magyar glóbusz“ kizárólag azzal van elfoglalva, hogy mulat a politikusok rágalmain és egyéb válogatás nélkül való taktikáin és praktikáin. Helyi nagyságokat vagy ünnepeket, vagy „megbélyegez“, ami a „magyar glóbusz“ élő lényei- nek kedvence foglalkozása. Egyes pártok, vagy csoportok, sőt egyes családok hatalmi esélyeit mérlegeli, eszerint vagy hizeleg, vagy bojkottál. Szóval, aprólékos, kicsinyes és mellékes vicináliákat világrengető kérdésekké fujva fel, teljesen a belpolitika érdekharcába temetkezik.

Pedig köröskörül, a „magyar glóbusz“ határszélein és még azokat tul is messzemessze, mindenütt forrong az élet, mindenütt vajudik a föld. A Balkán-félszigeten megkezdődött egy nagy átalakulás. Az atomok elmozdultak helyeikről és egészen új

potban vagyok, hogy az orvos naponkint hideg fürdőket és lemosásokat rendelt, s hogy éppen kádvasárlás céljából jöttem ide.

— Bizonyára nagyon vigan éltél — mondta Berta.

— Fájdalom — feleltem s egy megfelelő fürdőkád után néztem. Az ott, éppen nekem való lesz — jegyeztem meg.

— Nem, az a kék ott jobb — szolt az asszony. — Megkapod a fürdőkádat saját árban. Ez legyen szerelmünk emléke.

— Hogyan? — kérdeztem meglepetve. — Ahányszor a fürdőbe lépsz, réám fogsz gondolni. Van-e szebb emlék annál, mely mindig bizonyos személyre emlékeztet?

— Nagyszerű — feleltem. — Most naponkint kétszer fogok reád gondolni, mert ennyi hideg fürdőt rendelt nekem az orvos.

— Naponta kétszer... milyen pompás sóhajtott a asszony a pongyolájában melankólikus fájdalommal.

Még egyszer megszorítottam a kezét, néhány barátságos szót mondtam neki s elbuesztam a vételár lefizetése után váratlanul feltalált ifjúkori szerelmemtől.

S most szerelmünk emléke aggelegénykonyhában áll, melynek tűzhelyében nem ég tűz. Néhány öreg nyári ruha s egy sereg kiérdemült borosüveg a társasága. Csodálkozva néznek az életnek ezek a kiselejtezett jelei új társukra s kíváncsian figyelik hideg fürdőimet, melyeknek szorgalmasan hódolok, hogy az élet tarkaságában még néhány évecskét végigtáncoljak...

Alois Ulreich.

sáruyokba csoportosultak. Az egész nagy földterület kifordult eddigi sulypontjától. De kifordult belőle, anélkül, hogy új sulypontot talált volna magának. Az átalakulás megkezdődött, de még nem fejeződött be. Ingadozásban van tőlünk délre minden. A szövetségesek leszámoltak közös ellenfelükkel, de még nem számoltak le egymással. És minthogy mindegyik szövetséges állam háta mögött ott áll a maga közvetlen vagy közvetett, a maga igazi agy képzelt érdekeivel egy-egy nagy darab Európa: tehát nincs megmondhatója annak, hogy ez az elmaradhatatlan leszámolás micsoda meglepetéseket, micsoda veszedelmeket, sőt talán miféle katasztrófát fog felidézni.

Az egész világsajtó tele van békehírekkel. De azért komor viharfelhők függnek a fejek fölött és sűrű köd borítja a láthatárt. Fegyverben állnak, sőt végső erőfeszítésekkel talán még jobban fegyverkeznek az eddigi hadviselő felek. Németország flottát épít é slétszámot emel. Franciaországnak nincs több ujonca, tehát a szolgálati hosszabbítja meg, hogy több katonát tudjon fegyverben tartani. Olaszország már befejezte a tripoliszi háborút, de nem küldte haza összes tartalékosait. Oroszország állig föl van fegyverkezve. A saját tartalékosainknak is csak egy töredéke került haza. Románia, mely nem viselt még háborút, ugyancsak mozgósított. Ha ezen a „magyar glóbuszon“ most hirtelen abbahagná valaki a malom alatti pártvitát és körülnézne az európai világban, nem hinne a szemének. Nem olyan látvány ez, mintha most ért volna véget, sokkal inkább olyan, mintha most akarna kezdődni a világháború.

Biztunk a békében akkor is, amikor ágyudőrej és puskaropogás közben tizezrek vére folyt. Hogyne biznánk benne most is, amikor békejegyzőkönyvek íródnak alá és a fegyvereket csak arra használják, hogy tisztogassák őket. Hanem azért a „magyar glóbusz“-on állva is érezzük, hogy mozog lábunk alatt a föld. A Balkán-félsziget az új sulypontját keresi és eközben bizony-bizony megeshetik, hogy a nagy ingásban egész Európa kilendül a tengelyéből. Nekünk pedig itt, ezen a „magyar glóbusz“-on jobb dolgunk is lehetne, mint egymással marakodni, egymás házára csóvát vetni. Sohse gyujtogassuk az egymásét: jam proximus ardet Ucalegon!...

## Ujdonságok.

—o—

### POSTERESTANTE-LEVELEK ALKONYA.

Ime: most még a posterestante-levelezésre vár a dicsetelen elmulás. Már valahol megjelent egy rendelet, melynek értelmében serdülő fiuknak és leányoknak többé nem szabad kiadni posterestanteleveleket, most meg egy nemzetközi mozgalom indult meg a posterestante-forgalom megszüntetésére.

Hát ez a rendelet lehet rossz. Valószínű ugyan, hogy a családok, csirkefogók és leánykereskedők posterestante-levelekkel dolgoznak, ez azonban még mindig lehetővé tesz bizonyos ellenőrzést, de holmi kétes egyének alaposan kijátszhatják a postát, amennyiben cukrászdákba és előzékeny szobabérlőkhöz címzettetik a leveleket. Csak nemrég állapították meg egy válópör alapján, hogy a virágkereskedés egész sereg hölgy számára közvetít botrányos szerelmi levelezést.

Annyi kétségtelenül bizonyos, hogy a posterestante-levelezés megszüntetése keserves fájdalmakat fog okozni a romantikus diák- és szentimentális bakfissziveknek.

— **Előkelő vendégek.** Lusszin-Grandeből jelentik: Alice toskánai nagyhercegnő leányaival, Margit, Germánia és Ágnes hercegnőkkel Károly István király herceg családjának látogatására ide érkezett.

— **Megint szláv tüntetés.** Draga községbe is eljutott Szkutari bevételének a híre. A jó horvátok szörnyen megörültek a szláv testvérek győzelmének, azt hitték, hogy ezzel már kilendült forgásából a világ kerekke. És tüntettek. Kivilágították a községet, minden ablakba égő gyertyát tettek, a padlásablakokba zászlót dugtak. A piacon mozsarakat durrogattak, majd este 8 órakor mintegy 500 ember menetbe tömörülve, bejárta a szomszéd községeket. Utközben tele tüdővel fújták, hogy „Ljepa nasa domovina“ és az „Onamo, Onamo“ kezdte horvát és montenegrói hymuszokat. Szt. Kozma községben a templom előtt megállapodott a tömeg, egy ember felállt a rögtönzött szószékre és arról szónokolt, hogy most jön, ami még nem volt, mert ime, a szlávok megmutatták a foguk fehérét, pardon: fegyvereik dicsőségét, stb. stb. Eltették a montenegrói Szkutarit, a szláv hősokeket, a balkán szövetséget és hasonló jókat. Aztán újra énekeltek, elfújták a szláv hymuszokat (jó, hogy tudják őket) és holtra fáradtan térve haza, lefeküdtek és azt álmodták, hogy az összes szlávok egyesültek az atyuska kancukája alatt.

— **Nem kapunk még III. osztályt a gyorsvonathoz.** Somogy vármegye fölirt a kereskedelmi miniszterhez III. osztályu kocsit kérve a gyorsvonatokhoz. Ezen fölirat-ra a miniszter most a következő választ küldötte:

A nagyváradi-kaposvár-fiumei vonalon a gyorsvonatok közlekedtetése és ezen a vonalon a gyorsvonatoknak III. osztályu kocsikkal való járatása érdekében hozzám intézett fölterjesztésre a következőket közlöm a közönséggel: A folyó évi május hó elseji életbelépő nyári menetrendben már intézkedtem aziránt, hogy Nagyvárad és Új-dombóvár között, csatlakozásban a budapest-kaposvár-fiumei egyik gyorsvonatpárhoz gyorsvonati összeköttetés létesüljön. Azon kérelmet, hogy a III-ad osztályu kocsik eddiginél több gyorsvonattal járattassanak, ez alkalommal annyiban szintén teljesíthetem, amennyiben a budapest-lavocsei vonalon a közvetlen lebergi csatlakozás létesítése végett bevezetett új gyorsvonatnak III. osztálylyal leendő közlekedtetését, a Budapest-Drezda közötti viszonylatban pedig egy I., II. és III. osztályu közvetlen kocsinak járatását rendeltem el. Ezen úmár keleti, déli és északnyugati viszonylatokban életbeléptetett reformok további fölterjesztése előtt tisztába óhajtok lenni arról, hogy a gyorsvonatokon már bevezetett III. osztályok minő befolyással vannak a forgalom emelkedésére és a pénzügyi eredményekre. Ha tehát ezeken a vonalakon bevezetik a gyorsvonatok harmadik osztályu kocsiszereszerét, úgy a miniszter a nagyváradi-kaposvár-fiumei vonalon is megvalósítja azt.

— **Az „Atlantica“ a magyar ifjakéért.** Az Atlantica tengerhajózási r.-t. attól a célból vezérelve, hogy gőzöseinek tisztai szerelését kizárólag magyar honosokból állítsa és hogy módot adjon erre hivatást érző magyar ifjaknak, hogy minél nagyobb

számban képezhessék ki magukat a tengerészeti életpályán, évenként négy magyar ifjunak, akik a középiskola IV. osztályáan elvégzése után a fiumei m. kir. Állami Kereskedelmi Tengerészeti Akadémiára kívánnak felvételt, tanulmányaik elvégzésig teljes ellátásuk költségeit magára vállalja.

Ebben az évben a pályázatot most hirdeti ki a társaság négy ingyenes helyre oly ifjak számára, akik, a m. kir. Állami Tengerészeti Akadémián hivatásos tengerésztisztekké óhajtják magukat kiképezni. Pályázhatnak oly 14—16 éves magyar ajku magyar honosok, akik a középiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték vagy annak ezidőszertint tanulói. Nyelvismeretekkel bírók előnyben részesülnek. Pályázati határidő 1913. május 20. Közlebbi felvilágosítást ad a társaság titkári hivatala, Budapest, V., Falk Miksa-utca 20.

— **A vasutas szövetség közgyűlése.** A vasutas szövetség fiumei kerülete vasárnap délután három órakor tartja évi közgyűlést a Deák szálló nagytermében.

— **Szabadságolják a tengerészpóttartalékosokat.** A Militaerische Rundschau jelentése szerint a király elrendelte a haditengerészethez aktív szolgálatra behívott póttartalékosok szabadságolását. Az 1912. sorozási év ujoncainak részletes kiképzése nagyrészt befejeződött és az ujoncok most készen állanak a szolgálatra. E szerint első sorban a rövid kiképzési idejük miatt részletes gyakorlatozásra kerülő ama póttartalékosokat bocsátják el, akik mint családfenntartók a véderőtörvény értelmében előnyben részesülnek.

— **Vér egy népmulatságon.** Kukuljani János földműves milas-i koresmájában tegnap éjjel népmulatságot rendeztek, amelyen a zenét egy harmonikás szolgáltatta. Mint ilyenkor szokás, a legények külön is fizettek a zenésznek, hogy olyat játsszon, amit ők akarnak. Ebből véres verekedés keletkezett. Simaz György parasztleány 10 fillért fizetett a harmonikásnak egy polkáért, de odaugrott Bernetic Mihály, aki keringőt akart és 40 fillért ajánlott fel a zenésznek. Már most kinek a kívánságát teljesítse. A zenész gondolkodóba esett ezen, de Bernetic Mihály kívánságának rögtön való teljesítését kérte, aminek gyors meg nem történte egy hatalmas ökölesapást vont maga után. A harmonikás lerepült a székről és elterült a padlón. Azután Simaz és Bernetic mentek egymásnak s amugy keményen megtapogatták egymást a széklábakkal. A lámpa csakhamar lerepült a verekedésbe a többi parasztleányok belevegyültek, a lányok sikoltozva menekültek s néhány perccel át lehetett hallani kiabálást, csörömpölést stb. A segítségül hívott csendőrök állították helyre a polka és a keringő miatt ennyire megbomlott rendet. A verekedőket, akik mind megsebesültek, bekísérték a susáki csendőrségre és megindították ellenuk az eljárást.

— **Május elseje és a munkások.** Az ifjuszocialisták, mint minden évben az idén is, akarnak május elseji népnünpélyt rendezni. E célból már kérelemmel fordultak a képviselőtestülethez, hogy a Giardino Pubblico engedje át május 1-ére. A képviselőtestület egy régebbi határozata folytán a népkertben nem lehet ilyenmü ünnepeket rendezni, mert mint hasonló alkamakkor tapasztalták — a növényekben kár esik. A népnünpélyek céljaira a város a Ciotta-kertet szokta átengedni, most azonban, hogy a Ciotta-kertben munkálataik folynak, ott semmit sem lehet csinálni. Az ifju szocialisták ennek folytán a népkert kivételes át-

engedését kérik a népnünpély rendezésére s felelősséget vállalnak azért, hogy a növények épségben maradnak. A kérelem felett ma este fog dönteni a képviselőtestület.

— **Játékkaszinó Lovranában.** Abbazia mintájára most már a szomszédos Lovranát is egy játékkaszinó odatelepítésével akarják föllendíteni. A kezdeményezés Fiuméből indult ki és a konzorcium élén, mely a kaszinót meg akarja alapítani, Ossoinack András alpolgármester, illetve annak megbízottja, Nikolich, az Orient hajóstársaság igazgatója áll. A konzorcium a lovranai fürdőbizottságnak a fürdő fellendítésére az évi tiszta haszon 55%-át igéri, 5 százalékot juttat Lovrana szegényeinek és csak negyven százalék kerülne felosztásra a konzorcium tagjai között. Ezenkívül kötelezik magukat a lovranai Adria-kávéház egy emeletesre való felépítésére és a kaszinónak ottan való berendezésére 100.000 koronát költenek fond perdu-re. A játékkaszinó igazgatósága úgy a konzorcium, mint a fürdőbizottság 3—3 tagot delegálna. A lovranai fürdőbizottság egyik nemrég tartott ülésén foglalkozott az előterjesztéssel s azt minden részletében elfogadta, úgy hogy a játékkaszinó megépítésének most már misem állja útját. A magunk részéről nem sok jövőt jósolunk az új vállalkozásnak, mert hiszen az abbaziai játékkaszinó éppen elegendő arra, hogy a csábító játéknak ellenállni nem tudók szenvedélyét kielégítse.

— **A pasaci legények.** Fucsák György orehovici koresmájában tegnap éjjel Cergonja János, Fucsák Fábian, Supak Rókus és Cergonja Lőrinc pasaci legények egy asztalnál kártyáztak. A nyugtalan vérü pasaciak, akik duhajkodásaik révén már mindenütt ismeretesek, ez alkalommal is megmutatták, hogy mit tudnak. A borgőzös legények összeveszték a kártyajáték felett s néhány pillanat múlva már felforgatták a koresmát. Azután az utcára tódultak s ott kövekkel dobálták egymást. A vesztes csapat visszamenekült a koresmába, mire a verekedés ott folytatódott. Pusztá véletlenségből két őrzőjratot teljesítő csendőr jött arra, akik megfékeztek a duhaj parasztleányokat. Néhányan megebesültek, ugyszintén a koresmáros is, akit a fején súlyosan megsebesített egy kő. A verekedők ellen megindították az eljárást.

— **Elfogott betörők.** Roben János szénkereskedőnek a susáki Boulevardon levő üzletébe, valamint az ezen üzlettel szomszédos Reisinger-féle fűszerüzletbe a mult héten betörték és kisebb összegü készpénzt vittek el a betörők. A csendőrség egy heti nyomozás után tegnap kézrekerítette a tetteseket, akik Okovich János zágrábi és Scippek József eszéki legények.

— **Konfliktus egy kölesön körül.** B. Amedeo kereskedő, a Majetic M. cég utódja a mult évben 5048 koronás kölesönt adott Valle József susáki építésznek. Az építész a megállapodás értelmében 3000 koronát néhány hónap múlva kifizetett, a fennmaradó 2048 koronára B. Amedeo biztosítékot vett magának. Hogy azonban minél biztosabban visszakaphassa a pénzt, ráadásul kilenc kocsit szállított el Valle udvarából, az építész tudta és beleegyezése nélkül. Valle feljelentést tett B. ellen.

— **A kikötőből.** Apr. 26. Érkezett: Zvir magyar gőzös Moulmeinből, 61.090 zsák rizsszel; Harold angol gőzös üresen.

Indult: Szent István magyar gőzös Santosba, 600 hordó liszttel, 270 tonna fával, 170 tonna cukorral, 50 láda árpával és 30 láda (palack) ásványvízzel; Aghios Spiridioné görög gőzös Krétába, 450 tonna fával; Barletta olasz gőzös Bariba, 60 tonna fával és 30 tonna cukorral.

— **Szabad Lyceum.** A Szabad Lyceum folyó hó 30-án rendezti utolsó előadását, melyen Halász Gyula az „Országos Földrajzi Társaság” titkára fog „A britt dél-sarki expedíció pusztulása” címmel emlékbeszédet mondani 95 vetített kép kíséretében.

— **Az albérlő boszúja.** Braidich József 31 éves ogulini születésű fegyházviselt munkás március 23-án éjszaka revolverrel rálőtt lakásadójára Vucich Ferencre s ennek feleségére és leányára, akiket súlyosan megsebesített. Tettét bosszúból követte el, mert azt hitte, hogy évekkal ezelőtt egylopás elkövetésekor Vucich jelentette fel őt. A három sebesült azóta felgyógyult. A törvényszék április 28-án tartja meg a végtárgyalást Braidich ellen.

— **Tűz egy Lloyd gőzösön.** Triesztből jelentik: Tegnap délután egy óra táján a Kobeből érkezett „Vorwaerts” Lloyd-gőzösön tűz támadt, melyet délután félnégy órakor lokalizáltak. A tűz a 2. számú raktárban ütött ki, amelyben négyszáz bál juta, nagymennyiségű rizs és dohány volt felhalmozva. Az áruk kirakását haladéktalanul megkezdték. A kár nagyságát még nem állapították meg, de azt hiszik, hogy meghaladja a 400.000 koronát.

— **A narancshéj áldozata.** Dusan István 26 éves munkás tegnap délnben a via Industrián egy narancshéjon elcsuszott s oly szerencsétlenül esett a földre, hogy fejét a járda szélébe ütötte. A vértől borított embert beszállították a kórházba, ahol az első segélyben részesítették. Sérülésének be kötözése után hazament.

— **A Corso-mozgófényképszínház** mai péntek esti műsora a következő: Tartufini telefonál. Bohózat. Párisi regény. Dráma.

— **Ha a kocsis kocsmába néz.** A Plasse San Nicolón tegnapelőtt délután egy kocsis lovait és kocsiját őrizetlenül hagyva, betért a kocsmába néhány pohár borra. Mialatt ő idogált, a kocsis a lejtős uton magától megindult s a lovak nem bírták visszatartani, úgy hogy mindkét állat a földre esett. Az egyik lónak a két előlő lába eltört, a másik ló szintén összezuzódott. Az előbbi a gypmester agyonlőtte. A kocsis ellen megindították az eljárást.

— **Bizonytalan ut.** Egy pesti ur Fiuméba utazott a napokban. A dombóvári vasúti állomáson kiszállt egy pohár sörre.

A perronon a következő párbeszédet hallja.

— Mondja, uram, ez a gyorsvonat Budapestre jön?

— Igen.

— Es Fiuméba megy ez a gyorsvonat?

— Lehet, hogy oda megy, uram — feleli a másik. — De nem tudom egészen biztosan.

— Talán csak Zágrábba megy?

— Azt sem tudom biztosan.

— Hat hová mehetne még máshová?

— Hová? Esetleg valamelyik tehervonatba.

— **Teljes Esperanto-Kulcs.** Izléses külsejű, szép kiállítású kis füzetet kaptunk, mely az Ezsperanto nyelv teljes nyelvtanát és szótárát tartalmazza igen áttekinthetően és érthetően. A füzetke igen világos és áttekinthető képet nyújt az Ezsperanto nyelvtanáról, mely a kulcs segítségével pár nap alatt megtanulható. Mivel a füzet 64 oldalnyi terjedelme dacára igen megnyerő és praktikus formában jelent meg (a mellényzsebben elfér) és az ára csak 20 fillér, igen nagy elterjedtségre számíthat és nagyban hozzá fog járulni az Ezsperantonak terjesztéséhez Magyarországon. Megrendelhető a Magyar Esperanto-Ujság kiadóhivatalánál Egerben.

— **Berlin-szálloda Budapest.** A főváros élete újból egy látványossággal leti gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a. megnyitott a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója. a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Moupol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

## TŐZSDE.

	Apr. 24 zárlat	Mai árt. 11 óra
<b>Budapesti Értéktőzsde.</b>		
Magyar hitelrészvény . . . . .	819.—	822.—
Osztrák hitelrészvény . . . . .	623.—	623.50
4%-os koronajáradék . . . . .	82.80	83.—
Osztr.-magy. államvasut. . . . .	722.50	722.50
Jelzálogbank . . . . .	433.—	436.—
Lezámitóóbank . . . . .	512.—	516.—
Hazai Bank . . . . .	284.—	281.—
Magyar Bank és Keresk. R-T. . . . .	556.—	559.50
Rimamurányi . . . . .	721.—	727.—
Salgótarjáni . . . . .	771.—	775.—
Közuti Vasut. . . . .	646.50	649.50
Városi Villamos . . . . .	353.50	362.—
Adria . . . . .	550.—	558.—
Déli Vasut. . . . .	126.50	—
Magyar Cukoripar . . . . .	2985.—	—
Rizsgyár . . . . .	4100.—	—
<b>Budapesti Gabonátőzsde.</b> (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra . . . . .	10.97	—
Buza májusra . . . . .	11.09	11.10
Buza októberre . . . . .	11.78	11.72
Rozs 1913 áprilisra . . . . .	9.25	—
Rozs októberre . . . . .	9.70	9.66
Tengeri májusra . . . . .	8.—	8.02
Tengeri júliusra . . . . .	8.17	8.15
Zab áprilisra . . . . .	9.98	—
Zab októberre . . . . .	8.77	8.67
<b>Bécsi Értéktőzsde.</b>		
Osztrák hitelrészvény . . . . .	621.—	623.—
Magyar hitelrészvény . . . . .	821.—	820.—
Osztrák magyar államvasut. . . . .	730.—	721.—
Déli Vasut. . . . .	122.—	126.—
Alpesi . . . . .	1015.50	1019.—
Skoda . . . . .	834.—	837.—
Osztr. koronajár. . . . .	85.—	—

### Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kór- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölesönkötv. . . . .	92.—
Banca Fiumana . . . . .	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank . . . . .	295.—
Fiumei Népbank . . . . .	104.—
Litorale Bank es Takaréksz. Susák . . . . .	240.—
I. Horvát Takarékpénztár . . . . .	6100.—
„Inefficienter” tengerhajóz. . . . .	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs. . . . .	1450.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás . . . . .	1160.—
Orient tengerhajózási társ. . . . .	1340.—
Ált. Forgalmi r. t. régi . . . . .	2000.—
„uj” . . . . .	1800.—
Magyar Olajgyár . . . . .	202.—
Austro-Americana . . . . .	290.—
Navigazione Libera Triest . . . . .	625.—
Osztrák Lloyd . . . . .	572.—
Stabilimento Tecnico . . . . .	9785.—
Ampeles Szeszpároló Rt. . . . .	435.—
I. Trieszti Rizsgyár . . . . .	892.—
„Kerka” dalimat vizművek r. t. . . . .	418.—
Spalato Portland Cement . . . . .	404.—
Assicurazioni Generali . . . . . Nap.	880.—
Riunione Adriatica . . . . .	4075.—

### Winkhoffler Sándor

## „Eintracht” vendéglője

### Trieszti Via Coronae 15.

Magyar konyha. Magyar tulajdonos. Kifűtő, hamisítatlan italok. Jutányos árak.



ajándékkal együtt

csak 10 korona

### Wagner a „Hangszer-Király”

országos elismert elsőrendű hangszeráruházában Budapest, József-körút 15.

Övös: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

### 4 Ujdonság

#### Tündér Harangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. Kovácsolt vas állványon 15 összehangolt, ezüst fémcsengővel van ellátva. Erős, szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mosás

## Telefon — Távirat.

### A király Budapest.

BUDAPEST, ápr. 25. A hadtestparancsnok bizalmasan közölte az összes csapatparancsnokokkal, hogy ő felsége május elején Budapestre érkezik és 10-én diszszemlélt fog tartani.

### Az ellenzék ülése.

BUDAPEST, ápr. 25. Az ellenzék vezérlő bizottsága ma délelőtt ülést tartott. A választójogi akció további teendőit beszéltek meg.

### Nem lesz kiállítás.

BUDAPEST, ápr. 25. A Budapesti Hirlap mai száma azt közli, hogy 1916-ban kiállítás lesz Budapest. A kereskedelmi miniszteriumban megcáfolták a B. H. hírét és kijelentették, hogy a mostani viszonyok között szó sem lehet országos kiállításról. A földművelésügyi miniszteriumban terveznek ugyan egy mezőgazdasági kiállítást, de ez csak kisebb méretű lenne.

### Uj honvédfőparancsnok.

BUDAPEST, ápr. 25. Híre jár, hogy Klobucsar Vilmos, a hovéség főparancsnoka legközelebb megváltik állását és helyébe ő felsége Rohr Ferenc altábornagyot, a hadügyminiszterium első osztályának vezetőjét fogja kinevezni.

### Kirabolt járásbiróság.

MÁRAMAROSSZIGET, ápr. 25. A rahói járásbiróság épületében betörők jártak az éjjel. Behatoltak Jancsó Gyula járásbíró szobájába, ahonnan elvitték a 4000 koronát tartalmazó pénzszekrényt. Ha a pénz nem kerülne meg, ezt Jancsónak kell megtéríteni, mert a pénzt nem lett volna szabad magánál tartani.

### Tilos a szénaszállítás.

BUDAPEST, ápr. 25. A Máv. igazgatósága hivatalosan közli, hogy nyitott kocsiban nem szabad szénát szállítani a balkán államokba. A már utban levő szállítmányokat is visszatartják.

### A Fészek kártyabotránya.

BUDAPEST, ápr. 25. A járásbiróság ma ítélt meg újra abban a perben, amit Ravasz Oszkár indított Tarnay Ernő és Vágó Béla színészek ellen, mert ezek őt hamis kártyázással vádolták. A bíróság Tarnayt és Vágót 50—50 korona pénzbüntetésre ítélte, de végrehajtását a novella 1. szakasza értelmében felfüggesztette.

### Elítélt zsaroló.

BUDAPEST, ápr. 25. A törvényszék Péterfi Gyulát, az Idő című zuglap szerkesztőjét az Engel Gyula ellen elkövetett zsarolásért 6 hónapi börtönrre ítélte.

### Eladott vegyi-titok.

BUDAPEST, ápr. 25. A rendőrség letartóztatta Kundig Frigvest, a Wolf és Tsa cég gyárvezetőjét, mert bebizonyult, hogy a Wolf-gyár vegyi titkait eladta egy milánói gyárnak.

### Összeesküvés a cár ellen.

PARIS, ápr. 25. Szentpétervárról jelentik, hogy a cár ellen irányuló összeesküvést fedezték fel s 80 férfit és nőt letartóztattak.

### Atléták és rendőrök.

BUDAPEST, ápr. 25. A rendőrségnek tudomására jutott, hogy a Miramare kávéházban, a Magyar Testgyakorlók Körének rendes gyűléshelyén esténként hazárdjáték folyik. Az este 10 detektív benyomult a játékterembe, ahol mintegy 30 MTK. tag meglepetésközben a bankot lefogták. Mikor a detektívek a bankot lefogták, a sportfluk nekik estek és az

ajton át goolt rugtak velük. A közben megérkezett rendőrök segítségével sikerült négy jótékost bevinni a kapitányságra, de a többiek elmenekültek.

#### A prágai tüntetés.

PRAGA, ápr. 25. A tegnapi monarchia ellenes tüntetés alkalmával 30 tüntetőt letartóztattak. Közöttük van Fressl reichsrathi képviselő is.

—o—

#### A blokád.

SUTOMORE, ápr. 25. Hivatalosan jelentik, hogy a blokádot szerdán Durazzóra is kiterjesztették.

#### A délamerikai bányaszerencsétlenség.

CASTELLAMARE DI STABIA, ápr. 25. A Finleyvillében (Pennsylvania) levő Cincinatti-bánya robbanásánál állítólag 120 bányász vesztette életét. A kijáratok közeléből 70 halottat takarítottak el. A robbanás által keletkezett tüzet csak éjjeltájban sikerült eloltani.

—o—

#### Az új olasz dreadnought vízrebocsátása.

CAPELLA DI STABIA, ápr. 25. A király, a herceg és hercegnők, az oportói herceg, a miniszterek, képviselők és előkelő hatóságok jelenlétében bocsátották tegnap vízre a hatodik olasz Dreadnoughtot, mely a Drullio nevet viseli.

—o—

#### A rejtélyes idegen.

TOULON, ápr. 25. Egy ór abban a pillanatban rajtakapott egy ismeretlen embert, amikor ez be akart osonni a Lanquet torpedózúzó kajútjába. Az idegen megölte az őrt és elmenekült.

—o—

#### Megölte az anyját.

ST. PETER, ápr. 25. Silich József 38 éves egyén tegnap meggyilkolta az édes anyját, akivel anyagi ügyek miatt állandóan veszekedett. A gyilkost letartóztatták.

—o—

#### A görögök Chiosz szigetén.

ATHEN, ápr. 25. Azt a hírt, mintha a görögök visszavonnák seregeiket Chioszból megcáfolják. A görög kormány erre sohasem gondolt.

#### Szerbia és Bulgária.

PÉTERVÁR, ápr. 25. Geschow ezt a sürgönyt küldötte a Novoje Vremjának: Szíveskedjenek a közvéleményt megnyugtanni. Az ellentétek elsimitását választott bírószágra bizzuk, amely — természetesen Oroszországra lesz.

#### Katonák hazaszállítása.

KONSTANTINÁPOLY, ápr. 25. A kormány minden előkészületet megtett, hogy a felszabadult katonaságot haza szállítsák. A katonákat a béke aláírása után el fogják bocsátani.

#### Hogy foglalták el Szkutarit.

LONDON, ápr. 25. A Daily Expressnek jelentik Cetinjéből: Kedden délután négy órakor vonultak be a montenegrói csapatok Skutariba. Nagy tévedés volna azt hinni, hogy Skutari ostrom következtében esett el, ostrom nem volt és montenegrói katonák nem véreztek a vár meghódoláskor. Cetinjében tegnap reggel félrevezették a külföldi lapok tudósítóit. Elhitették velük, hogy Skutari erős küzdelem árán hódította meg a montenegrói sereg. A cél nyilvánvaló volt. Meg akarták mutatni, hogy Skutarihoz Montenegroinak szerzett joga van, miután fegyverrel hódította meg az ostromló sereg. Az igazság pedig az volt, hogy a török parancsnok szépszerével adta át a várost. Előzetesen bizalmas tárgyalások folytak és hétfőn reggel kellett volna aláírni az egyezséget, de közvetlenül az előtt Esszad pasa megtudta, hogy a szerb zászlóalj elvonultak és erre a tárgyalásokat félbeszakította. Most aztán Vukotics montenegrói tábornok megüzente

Esszad pasának, hogy reménykedése hiábavaló, mert a montenegrói sereg elfoglalta a szerbektől elhagyott pozíciókat és ennek bebizonyítására hétfőn éjjel valamennyi ágyúval lövette a Tarabost, azért éppen ezeket az erődöket, mert ezek voltak a szerbek támadásának főleg kitéve. Ez a csel megtette hatását és Esszad pasa újból megkezdte a tárgyalásokat, amelyek arra vezettek, hogy kedden délután a montenegrói csapatok tisztelegése közepette kivonult a városból.

MILANO, ápr. 25. A Skutri ostromáról elterjedt hírek nem igazak. A montenegrói ak egyszerűen beesapták Esszad pasát, aki átadta a várost. Az sem igaz, hogy Nikita bevonult Skutariba. Csak Daniló trónörökös ment be 400 lovassal, a sereg többi része ma is az erődökben van.

—o—

#### Mit követel Ausztria-Magyarország?

BERLIN, ápr. 25. A Vossische Zeitungnak bécsi hiteles forrásból jelentik: Ausztria-Magyarország azt fogja követelni a londoni nagykövetségi reünión, hogy Európa nyomban szólítsa föl Montenegro-t Skutari kiürítésére és átengedésére. Ha Nikita király nem engedelmeskedik, akkor az osztrák-magyar monarchia azt fogja kívánni, hogy a nemzetközi flotta csapatokat szállítson part-ra Antiváriban és Méduában. Ezeknek a nemzetközi csapatoknak az volna a feladatuk, hogy Skutarit a nagyhatalmak nevében birtokba vegyék. Ha a nagyhatalmak nem tudnák magukat arra tökélni, hogy közös katonai akciót indítsanak Montenegro ellen, akkor az osztrák-magyar monarchia mandátumot kérne erre Európától, mert különben kénytelen volna egymaga kezébe venni az Adria mellékén és a Balkánon fenyegetett érdekeinek megoltalmazását. Ameddig remény van arra, hogy a nagyhatalmak egyetemesen fognak eljárni, addig az osztrák-magyar monarchia nem tervez önálló eljárást.

PÁRIS, ápr. 25. Az itteni hivatalos körök tartanak attól, hogy Ausztria-Magyarország a skutari kérdésben önállóan jár el. A francia kormány Oroszországgal egyetemben Nikitát engedékenységre szándékozik bírni, hogy ezáltal a monarchia esetleges akciójának elejét vegye. Nikita királyt ismét figyelmeztetik arra, hogy Európa egyenlenségére, amire ő eddigi politikáját alapította, többé nem számíthat.

Meg lehet róla győződve, mondja a figyelmeztetés, hogy Ausztria-Magyarország eljárása ellen Európa nem fog kezdet emelni.

BERLIN, ápr. 25. Mérvadó körök biznak abban, hogy Európa, a skutari kérdést illetőleg, akarátának érvényesítésére közös lépésben jár el. Számítanak itt azzal a körülménnyel is, hogy a monarchia súlyt helyez a gyors elhatározásra.

#### Az osztrák-magyar monarchia előterjesztése

BÉCS, ápr. 25. Diplomáciai körökből származó értesülések szerint Ausztria-Magyarország a nagyhatalmaknak a következő előterjesztéseket tette: *A londoni nagykövetségi reünión Montenegro ellen alkalmazandó, döntő befolyást következő cselekményt állapítson meg, melynek keretében a nagyhatalmak közösen, vagy a monarchia Olaszországgal egyesülve, vagy pedig csak egyedül Ausztria-Magyarország vállalja el. Beavatott körök szerint ezen intézkedések elsősorban Antivári montenegrói és San Giovanni di Medua kikötők megszállásában jutnának kifejezésre.*

#### A kétszinű Oroszország.

BELGRÁD, ápr. 25. Nagy feltűnést kelt Hartwig orosz követ beszéde, amelyet a tüntető néphez intézett lakásának ablakából, mikor a belgrádi lakosság ovációt rendezett Oroszország mellett Skutari meghódítása alkalmából.

— Diesőségteljes eseményt ünneplünk — így szól Hartwig — a montenegrói fegyverek meghódították Skutarit és az egész szláv világban visszhangzik ez a kiáltás: „Eljen a Balkán-szövetség!”

Nagy jelentőséget tulajdonítanak Hartwig beszédének és arra magyarázzák, hogy Oroszország Montenegro javára fog dönteni, ha a nagykövetek tanácsában szóba kerül, hogy ki legyen Skutari.

#### Nikita henceg.

BÉCS, ápr. 25. A balkán államok követeinek szerencsekívánatára Nikita így felelt:

Ha Európa még mindig arra gondol, hogy Szkutarit, melyért Montenegro oly sokat vérzett, tőlem elvegye, akkor jöjjön ide és vigye keresztül akarátát erővel.

BÉCS, ápr. 25. A „Reichspost“ cattarói tudósítója jelenti, hogy Nikita ezt válaszolta a hatalmak ultimátumára:

— Megmondtam már a hatalmaknak, hogy husvétra (tudniillik a görög keleti husvétra, amely 27-én kezdődik) sereggemmel együtt benn leszek Skutariban.

Ennek a kijelentésnek ura voltam és ura maradok a továbbiaknak is. Nem azért üljük meg a feltámadást, hogy utána újból sirba téessük magunkat.

#### A londoni reünio mai ülése.

BÉCS, ápr. 25. A londoni reünio mai rendkívüli ülése tárgyalja azt a sürgős javaslatot, amelyet a monarchia londoni nagy követe előterjesztett. Ausztria-Magyarország ugyanis azt kívánja, hogy intézzenek a hatalmak Montenegrohoz ultimátumot, a melyben felszólítják Skutari kiürítésére. Ha pedig Nikita az ultimátumnak nem engedelmeskednék, úgy Ausztria-Magyarország és Olaszország bizassanak meg azzal a feladattal, hogy érvényt szerezzenek Európa akarátának. Amennyiben pedig a nagyhatalmak vonakodnának a monarchia javaslatát elfogadni és ha késleltetnék a londoni reünio határozathozatalát, úgy Ausztria-Magyarország kénytelen lenne Montenegro ellen önállóan eljárni. A monarchia londoni követe egyuttal felszólítja a hatalmak képviselőit, hogy határozataikat ne a balkán államok követeivel közöljék, mert azok csak elposványosítani és huzni-halasztani igyekeznek az ügyeket. Londoni nagykövetségünk propositiója szerint a határozatok a nagyhatalmak bécsi és római diplomáciai képviselőite útján volnának közlendők Montenegroval.

—o—

#### KÜSZÖBÖN A HÁBORU.

LONDON, ápr. 25. A hatalmak konferenciáján a hármas entente követei nem akarják elfogadni Ausztria-Magyarország javaslatát. Azt hiszik, hogy a londoni reünio mai ülése eredménytelenül végződik és az az eredménytelenség Ausztria-Magyarországot háboruba kergeti.

—o—

#### Meghosszabbították a fegyverszünetet.

KONSTANTINÁPOLY, ápr. 25. Hivatalosan jelentik, hogy a Törökország és Bulgária közti fegyvernyugvást az eddigi föltételek mellett május 4-ig meghosszabbították.

#### A békekötés küszöbén.

KONSTANTINÁPOLY, ápr. 25. Mahmud Muktár pasa tengerészeti miniszter Hademköjbe utazott és általános itt az a vélemény, hogy alá fogja írni a prelimináris béke feltételeit.

Magyar leány ajánlkozik

### mindenesnek

kis családhöz. Via E. De Amicis 9 II. 6.

Magyar szakácsnő ajánlkozik privát házba csetteg magános urhoz

### gazdassonyhoz.

Érti a tejkészítést és baronfi tenyesztést is. Cim Via Edmondo De Amicis 9 II. 6.

„A TENGERPART“ telefon sz. 229.

# IDEGENFORGALOM

## (Mouvement d'étrangers)

### ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:  
(Hötes arrivés hier:)

Augusztin Agoston Kispest	Vécsey
Bánzai Péter Végvár	Securanst.
Bence Pál Kaposvár	Securanst.
Bernd Lajos Budapest	Securanst.
Rosenberg Ignác Wien	V. Abbazia
Bartus Rudolf Budapest	Hausner
Boske F. Budapest	Hausner
Bekő Ferencné Békés	Al Mare
Bunte Elza Grác	V. Alice
Bauer Sámuel Budapest	Vidakovits
Biró József Budapest	Neues K.
Dr. Beck Wien	Neues K.
Bloch József Prága	4 Jahreszeiten
Bach Jenő Szeged	Juliana
Barlow Villy München	Stefania
Cronberg Emilie Grác	V. Alice
Dobiecki Sándor Budapest	Neues K.
Erdei Johann	Securanst.
Féder Margit Kolozsvár	Feuerw. Heim
Féder Vilmos Kolozsvár	Feuerw. Heim
Féder Gizella Kolozsvár	Feuerw. Heim
Faragó Jenő Budapest	Hausner
Dr. Germ Gusztáv Wien	Grand H.
Gyuriss Emil Zsolna	Bristol
Gloeze Sándor Budapest	Riviera
Ghin A. Velence	Herkules
Ghin Giovanni Velence	Herkules
Groblecki György Zloczow	Augusta
Gaál Istvánné Békés	Al Mare
Holezer Sámuel Budapest	Securanst.
Handek József Wien	Schanzer
Hegyí Jeke Magyaróvár	Splendit
Hay Simon Lemberg	Al Mare
Hoffmann Else Prága	4 Jahreszeiten
Hribernick Hermina Grác	Jezica
Jelinek Anna Prága	Grand H.
Krausz Lipót Arad	Bristol
Klein N. Budapest	P. Stern
Kirchhoff Gusztáv Grác	Al Mare
Kubin Dezső Budapest	V. Orion
Kellner Mária Budapest	Securanst.
Karácsony Imre Szeged	Securanst.
Kuzma Oszkár dr. Budapest	Schanzer
Koriny Karl Budapest	Penelope
Kreziés Markó Mostár	Penelope
Linhart György Budapest	Splendit
László Mária Kolozsvár	Feuerw. Heim
Littwak Mózes Lemberg	P. Stern
Liptay Julia Budapest	Melanie
Liptay Mariska Budapest	Melanie
Luksch Gusztáv Teplitz	Drazica
Lechner József München	Jezica
Mayer Hekler Wien	Bristol
Modor Gizella Kalocsa	Márkus
Maecker B. Trenen	V. Adria
Motan Else Prága	V. Vrus
Mandelbaum I. Pécs	Juliana
Mezőssy Gusztáv Budapest	Vécsey
Marburg Henrich Troppau	Lederer

Milewicz Florián	Augusta
Noepfel Friedrich Torgen	V. Adria
Nowak Karl Wien	4 Jahreszeiten
Neszmirak Sándor Budapest	V. Alice
Neczasek Adólf Budapest	Augusta
Pertic János Pécs	Securanst.
Palmay Alajosné Budapest	Vécsey
Reichbart Josefine Wien	V. Vrus
Seiller Josefine Grác	Jezica
Spinka Anna Prága	Grand H.
Serényi Lipótné grófnő Lomnicz	V. Herrach
Serényi Marianna grófnő Lomnicz	Herrach
Siklós Lajos Szekszárd	Lederer
Stemmer Olivér Budapest	V. Adria
Szappa Ferenc Budapest	Securanst.
Vujkovich Ferenc Szabadka	Securanst.
Vas Mihály	Vécsey
Ventes Miksa Szeged	Bristol
Vértes Miksa Szeged	Residenz H.
Weinhold Vilmos Laibach	Grand H.
Weisz Sylvester Wien	Liburnia
Wertheim Imre Budapest	Janette
Weber Ferenc Budapest	Securanst.

### ARRBE

## Park Hotel

közvetlen a tengerparton, teljesen új, moderntül berendezve. Nagy fedett terasse. Étterem a házban. Villanyvilágítás. Pensio naponta 7 korona. Magyar kiszolgálás.

## Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító  
**GYOGYSZERTÁRA**  
a városi torony mellett  
Ajánlja magát minden orvosi rendelés a zonnai és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

## LIDO PENSIO Abbaziában

A Súdstrandon a legjobb magyar otthon.  
Kérjünk prospektust (Budapest a „Remi” szálló portásánál is kapható.) Legmérsékeltbb árak Kitűnő konyha, gyönyörű szobák.

## Nattich Henrik

Fiume, Corso 35.

Nagy raktár mindennemű órákban, éresztő, ingaórák, precíziós kronométerórák és láncokban jutányos áron, jótállás mellett. — Saját javítóműhely.

## Jóhangu pianino

helyszükbe miatt eladó.  
Cim a kiadóban.

Helyszüké miatt egy teljes hálószoba bútor berendezés eladó.  
Via dell'Industria 62. II. emelet.

### A legajánlatosabb fiumei szállók:

#### „Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

#### „Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Tulajdonos

**Ederer-Burger Gyula.**

### Fiumei magy. Uri és Női Fodrászterem

Adria palota. Telef. II-60.



Ujjonnan és higienikusan berendezett külön kabinokban olcsón végeztetik fejmosás, hajfestés, onduláció, divatos fésülés és manicure. Nagy raktár divatos betétekből, vágott hajból és pipere cikkekből.

A higienikus uri teremben gyors és pontos kiszolgálás



Tudja Ön már,  
: hogy mi az :

# ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hanyás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag! **Budak D.** gyógyszerertárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

## KÖZGAZDASÁG.

—o—

## A magánalkalmazottak jogviszonyai.

A kereskedelemügyi miniszter külön törvényben akarja szabályozni a főnök és kereskedelmi alkalmazott közötti jogviszonyt és az a törvény nagyfontosságú szociálpolitikai alkotásnak készül. A törvény tervezetével legközelebb foglalkozni fognak a kereskedelmi iparkamarák is. Székács Antal kereskedelmi tanulmányozta ezt a kérdést és a következő értékes nyilatkozatot teszi a kérdésről törvényalkotásról:

Megállapíthatjuk, hogy ezt a törvényt egy a magánalkalmazottak, mint a főnökök, sőt az egész kereskedelmi és ipari világ örömmel fogja üdvözölni. Első sorban azért, mert az alkalmazottak jogos szociális érdekeinek megvédése ma már egyszerűen közéleti képezt. Ezért az új törvény jelentős esemény lesz gazdasági életünknek, mely körül érdekli a kereskedelmet és ipart, valamint érint minden vállalatot, mely kereskedelmi alkalmazottat foglalkoztat.

Az alkalmazottak munkaidejét a tervezet alképp állapítja meg, hogy a kötelező nyolc óra záróra kimondása mellett, a főnök tartozik alkalmazottjának legalább 11 órai pihenést adni, ebéd-idő címén pedig napi másfél órát. Egyhuzamba való munkaidő esetén, ha a foglalkoztatás egyfolytában négy óránál tovább nem tart, a tisztviselők étkezési időt kell engedni, a tisztviselő munkaideje ilyen esetben hét óránál többre nem tehető.

Az alkalmazottak felmondási idejére is igen messzemenő emberbaráti jogszabállyal intézkedik a tervezet, egészen egy évig terjedő felmondási idővel, mely a fizetéshez és szolgálati időhöz igazodik.

Erdekesek és némi demokratikus vonást hoznak a tervezetbe azok a szociális rendelkezések, melyek hivatva vannak az alkalmazottak egészségét és testi épségét megvédeni. Így például a főnök tartozik ülőhelyről gondoskodni, melyen a segéd, ha dolga nincs, pihenhet. Ide tartozik a szabadságidő kérdésének rendezése is.

Gondoskodik a tervezet még a fizetés idejének meghatározásáról is, amennyiben az alkalmazottnak, ha a fizetés a hónap végénél később történik, jogot ad főnökétől késedelmi kamatot, sőt kártérítést is követelni.

Gondoskodik az alkalmazottak kauciójának biztosításáról, mely ezentul nem a főnökönél, hanem a hatóságnál helyezendő el, mi kétségen kívül szerzéses megoldás.

Tervebe veszi továbbá, hogy a kereskedelmi és iparkamarákat magántisztviselő és alkalmazott szakosztályokkal egészítik ki, melyek a kamarákban véleményező munkával bírnának. A tervezetnek ezen megoldása is sikerültnek mondható és egy lépést jelent a munkáskamarák megvalósítása felé.

Ezek volnának rövid kivonatban a fontosabb rendelkezései a magánalkalmazottak jogviszonyait rendező törvénytervezetnek, mely rövid időn belül a kereskedelmi és ipari érdekképviseletekhez eljut és egy rendező nyilvános ankét megvitatása elé kerül. Annyit azonban már most is kétségtelenül megállapíthatunk, hogy a tervezet — némely élének lecsiszolása után — kitűnő és valóban szociális szellemű törvénynek ígérkezik, melynek kodifikálással Beöthy László kereskedelmi miniszter az állam egy becsületbeli adósságát rója le.

— Tanyát üt az Austro-Americana. — Budapestről jelentik: A felszámolás alá került Budapest-Erzsébetvárosi Bank május 1-én feloszlatta Thököly-uti fióktelepét és a helyiségeket az Austro-Americana kivándorlási társaság bérelte ki, amelynek itt lesz nek Magyarország hivatalai. Az Austro-Americana bankári teendőit a Hitelbank fogja ellátni.

— A közmunka kalózái. A súlyos gazdasági válság épületes tanulsággal szolgált a közmunka fölött döntő tényezők részére. A magyar borbujt osztrák és német vállalkozók észrevétlenül rendre kivonultak az országból; hogy a különböző hatóságok csak a legszükségesebbre redukálták a közmunkát, a sok betolakodott külföldi vállalkozó szelnek eresztette munkáit, nem hajlandó semmiféle áldozatot hozni az üzem fentartásáért. Jól megszedték magukat az elmúlt időben és most várják az építkezés valamelyes lendületét, hogy a megszkott jogcímen — nem létező magyar társaság neve alatt — elhalasszák a küzködő hazai vállalkozók elől a rentábilis közmunkát.

— Az adóhivatalok s az állampénztárak a cheque- és clearing-forgalomban. A pénzügyminiszter intézkedései folytán most már a központi állampénztár kivételével valamennyi adóhivatalunk és állampénztárunk belépett a postatakarékpénztár cheque és clearing-forgalmába. A pénzügyminiszter a kir. adóhivatalok és állampénztárak részére a cheque- és clearing-forgalomban való részvétel tárgyában utasítást adott ki. Azok a kir. adóhivatalok (állampénztárak), amelyek az Osztrák-magyar bank giroforgalmában is részt vesznek, fölöslegeik beszállítása és pénzellátmányok megszerzése céljából ezután is ugyanazt a forgalmat veszik igénybe. Ellátmányok a postatakarékpénztár útján egyáltalán nem szerezhetők be. A postatakarékpénztári forgalom az állami pénztárak számadásaiban ezután egyáltalán nem nyer kifejezést, hanem a pénztári készletek keretében azok kiegészítő részeként jelentkezik.

—o—



## Magyar vendéglő

FIUME

Riva Szápáry 6. Telefon 11-49 szám. Elismert kitűnő magyar konyha. Tisztán kezelt fajborok. Állandóan frissen csapolt kőbányai sör.

Minden magyar itt találkozik!  
Tengerre nyíló szobák olcsó áron.



## Modern kényelemmel felszerelt üzlethelyiségek még kiadók mostan épült új házban, az állomás közelében.

Értekezni: I. Dubravicsnál Via Petrarka 6. a dohánygyár mögött. Telefon 5-54

## APOLLO SZÍNHÁZ

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN  
Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperial szálló közötti utcában).

április 16-tól 30-ig  
naponta este fél kilenc órakor.

Teljesen új műsor:

Fél tizkor  
Steinhr számológépművész

iel tizenegykor  
Carmellini  
bűvész fellépte. Ezenkívül  
10 első rendű attrakció és a többi  
ujjonnan szerződött tagok fellépte  
Kezdetre 8 óra 30 perckor.

Előadás után kabaré szabad bemenettel

Ekszer - arany - és chinaezüst - áruk  
dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

## Steiner Ferencz

ékszerész czégnél.

Fiume, CORSO 35.  
Telefon szám 206.

## Tengeri fürdő Lusinpiccolo Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító első-rangu családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

## Treppler Alajos, cserépfedő

Fiume, Via Aless. Manzoni 3. sz.  
elvállal eternitpala-, pala-, cserép-, facement- és kátránylemezek-fedéseket, torony- és kupolafedést, azok befestését és mindenféle szakmába vágó munkát, bádigos munkát a legolcsóbb áron, Pontos kivétel.

## ADRIN szálloda és étterem

Adamic - utca Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO  
Kedveit találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasúti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.  
A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

## ROSENBERGER B.

és testvére butorrktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

## Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

## Személyszállítás.

Triesztből Newyorkba Martha Washington gőzessel április 12-én.

Kaiser Franz Joseph április 26-án Triesztből Montréal és Quebecbe Alice gőzessel április 12-én.

Nápoly, Barcellona, Las Palmas Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos Ayresbe Laura gőzessel ápr. 17-én.

## Teherforgalom.

Triesztből Newyorkba és Philadelphiába a Giulia gőzessel április 20-án.

Triesztből Havannába és New-Orléansba a Gerty gőzessel április 10-én.

Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe a Carolina gőzessel április végén.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

## LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Uj hűdemény érkezett Linoleum-szőnyegekből, bordírral és témsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	"	14.—	"
200x300	"	17.—	"

## Viaszkosvászón

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

## Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m<sup>2</sup>-kint Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

**Haas Leopold - Fiume**  
CORSO 6.

Parfumerie „HEZ“ illatszertár.

Háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben. Budapest VIII. Losonci-u, 13.

## Reklámunk óriási eredménye

ujabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségüknek még nagyobb és szembezőkőbb előnyöket biztosítunk.

## Ujabb előnyajánlatunk:

- 1 csoport 2 kor. 50 fill. (19 darab)
- 1 dr. üvegtégely francia arc- és kézfenomító
- 1 db. francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia porium (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
- 1 könyv (60 lap) angol powderpapír
- 1 csomag dr. Heider-féle fogpor
- 1 db. francia fogkefe (csontnyéllel)
- 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
- 1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz
- 10 db. szekrény- és ruhaillatosító (francia Sachet-lap)

összesen 19 darab 2 kor. 50 fillért.

Szállítások naponta eszközöltenek. Szétküldés: biztos postakézbesítés érdekében vagy utánvét mellett, minek költsége 84 fillér, vagy a pénz előleges beküldése ellenében, a mely esetben a 2 korona 50 fillér vétel árhor 72 fillér csatolandó. Csomagolási költséget nem számítunk. — Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

TÓTH JANOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

## Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) ápril 1 fiókot nyitotta a Via Goldoniban (a Dubravčić házban). Kifogástalan szép gallér, kezelő ing- függöny- és bluztisztítás klór nélkül. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.



Tungsrám

drótlámpa

huzott dróttal.

! Elpusztíthatatlan !

Egyedüli magyar izzólámpa!

Gyártja az Egyesült Izzólámpa és Villamossági

R. P. Ujpest 4.

Sürgőnycim: „Ampére“ Ujpest.

SCHÖNI. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖNI.

Via Carducci 12, II. em.

A legujabb módszer szerint arc- kéz- láb- ápolás (manicúr, pedicúr) villanyos arcmassázs, (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefona 11-89.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Triesztől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

Amerikai rendszerű, szájpádlás nélküli

műfogakat

és fogsorokat kautschukból, aranyból és platinából, aranyhidakat és fogkoronákat készítenek, valamint 2—3 óra alatt mindennemű javítást eszközöl. Gyors és szolid kivitel.

TOPICS MILÁN, fogtechnikus.

Fiume, Via del Porto 8., II.

Villa Sans Souci  
Abbazia.

Előkelő családi otthon. Teljesen újonnan berendezve. Új tulajdonos Finom bécsi konyha.

MEGNYILT  
Risztics Milán  
fodrászüzlete

(VUJA M. mellett).

Hygienikus. Modern.

„Mercur“ kávéház

az indóházzal szemben.

Egész éjjel nyitva. - Amerikai billiárd. - Figyelmes kiszolgálás.

Tulajdonos: ZAGORC FERENC

ARBE

Caffe Restaurant Bolkovic

Egyetlen kávéház, közvetlen a kikötőben.

Jó kávéházi italok.

Fagyalt. Jegeskávé

18 éven felüli, tisztességes ujságáruló rikkancsot napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART kiadóhivatala.